7.10.2022

Blanco Sequeiros Lidia

Lakivaliokunta

HE142/2022 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren muuttamisesta ja siihen liittyvät aloitteet

Tasapaino työnteon kannustimien ja maksumoraalin välillä on säilytettävä

- Finanssiala ry pitää hyvänä, että pienituloisimpien ulosottovelallisten aseman parantamiseen tähtääviä lainmuutostarpeita on kartoitettu
- Ehdotettujen muutosten vaikutus velkojien ulosottokertymään jäänee vähäiseksi
- Ulosottomenettelyn yksinkertaistamisen mahdollisuuksia tulee selvittää lisää

Finanssiala ry:n (FA) näkemyksen mukaan velkojien ulosottokertymää ei pidä vähentää. Tehokas velkojansuoja on toimivan talouden peruskiviä. Maksumoraali heikentyisi, jos velat lakkaisivat huomattavasti nykyistä kattavammin ilman, että velallinen käyttäisi ansaitsemiskykyään velkojien hyväksi.

Hallituksen esityksessä on ehdotettu vapaakuukausien lisäämistä ulosottovelallisille. Ehdotettu muutos vähentää ainakin jossain määrin velkojien ulosottokertymää, mutta vaikutusten arvioidaan jäävän kokonaisuudessaan vähäisiksi.

Vapaakuukausien merkittävin lisäys kohdentuu kaikkein pienituloisimpiin, tulorajaulosmittauksen kohteena oleviin velallisiin, joiden aseman parantaminen on kannatettavaa. Velallisille, joiden palkasta jätetään ulosmittaamatta 2/3, ilman pyyntöä tuleva yksi vapaakuukausi vuodessa ei merkittävästi heikennä velkojainsuojaa. Hallituksen esityksessä onkin todettu, että esitettyjen laskelmien mukaan uudistuksen vaikutusta velkojien kertymiin on pidettävä kohtuullisena.

Tavanomaista suurempien tulonhankkimiskulujen huomioiminen ulosmittausta pienentävänä seikkana on erityisesti nykyisten, voimakkaassa nousussa olevien kustannusten aikana perusteltu ja voi osaltaan kannustaa työssäkäyntiin.

Ehdotus ei juuri yksinkertaista nykyistä, melko monimutkaiseksi koettua suojaosuusjärjestelmää. Järjestelmän uudistamis- ja selkeyttämismahdollisuuksien selvittämistä tulee jatkaa.

Toimenpide- ja lakialoitteet

Toimenpidealoitteessa TPA 42/2021 vp ehdotetaan, että ulosoton suojaosaa korotetaan takuueläkkeen tasolle, ulosotto-osuuden progressiota lisätään ja että velan vanhentumisaikaa lyhennetään. HE 142/2022 pohjalla olevassa TEAS-selvityksessä arvioitiin erilaisia vaihtoehtoja pienituloisten ulosottovelallisten aseman parantamiseksi. Selvityksessä katsottiin, että suojaosuuden nostaminen takuueläkkeen tasolle ei olisi toimiva keino pienituloisten ulosottovelallisten aseman parantamiseksi. Suojaosuuden nostamisella ei myöskään katsota olevan positiivista vaikutusta työllisyyteen.

TEAS-selvityksen mukaan vanhentumisajan lyhentäminen johtaisi velkojien kannalta kohtuuttomaan tilanteeseen. Selvityksessä todettiin, että progression lisääminen merkitsisi niin merkittävää muutosta ulosmittausjärjestelmään, että sen toteuttamiskelpoisuutta ei voida arvioida TEAS-selvityksen perusteella. Tämän vuoksi FA ei kannata toimenpidealoitteessa ehdotettuja muutoksia.

Lakialoitteessa LA 22/2022 ja toimenpidealoitteessa TPA 29/2021 vp ehdotetaan, että ulosotossa kertyneet varat on kohdennettava ensin pääomalle, sen jälkeen kunkin saatavan korolle ja viimeiseksi kuluille. FA ei kannata lakialoitetta, koska kohdennusjärjestyksen muuttaminen poikkeamaan kauppakaaren vapaaehtoisen velan maksamisen säännöksistä paitsi heikentäisi maksumoraalia merkittävästi, asettaisi velkojat kohtuuttomaan asemaan. Hallituksen esityksessä HE 142/2022 todetaan myös, että kohdennusjärjestyksen muutos ei kohdentuisi erityisesti pienituloisiin ulosottovelallisiin.

Lakialoitteessa LA 35/2022 vp ehdotetaan vapaakuukausiin kohdistuvan säännöksen muuttamista. FA:n näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä ehdotettu vapaakuukausiuudistus on perustellumpi.

FA pitää tärkeänä, että erityisesti ennaltaehkäisevään ylivelkaantumisen torjuntaan liittyviä toimenpiteitä kartoitetaan vastaisuudessakin.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs